

Lihatööstuse 2017. aasta ülevaade

Joosep Lukk

kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakond / peaspetsialist
04.06.2018

Lühikokkuvõte

- Eesti lihatoodete toodangu rahaline väärtus oli 295,5 mln eurot ja kasvas aastases võrdluses veidi üle 3%.
- Lihatööstuse müügitulu oli 320,4 mln eurot (+3%), kogukulud kasvasid kiiremas tempos ja olid 313,1 mln eurot (+7%). Lihatööstuse kogukasum¹ oli 7,3 mln eurot ja vähenes varasemaga võrreldes 58%. Lihatööstuse sektori töövõljalikus kasvas 23% ning oli 18,1 mln euro suurune.
- Eksporditud liha- ja lihatoodete käive oli 53,9 mln eurot (+6%). Imporditud liha- ja lihatoodete käive oli 72,0 mln eurot ja kasvas 11%.
- Lihatööstus tegi ligi 20 mln euro väärtuses investeeringuid, mida oli varasemaga võrreldes 16% enam.
- 2017. aasta lõpu seisuga oli Eestis 250 900 veist, 289 100 siga, 85 900 tuhat lammast ja kitse ning 2 252 700 tuhat lindu. Tapmismahud nii sigade kui veiste osas võrreldes eelnenud aastaga langesid, lammaste ja kitsede osas see näitaja suurenes.
- ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) lihahinnaindeks oli 2017. aasta seisuga 170,1 punkt, tõustes eelneva aastaga võrreldes tervelt 13,9 punkti. See tõus peegeldab soodsat rahvusvahelist turusituatsiooni lihasektoris.

Sissejuhatus

Eesti lihatöötlemise sektori ülevaate tegemisel on kasutatud Eesti Statistikaameti (SA) lühiajastatistika avaliku andmebaasi andmeid², mis on 26.03.2018 kuupäeva seisuga töödeldud ja hõlmavad aastast vaatlusperioodi. Ülevaates esitatud piimatoodete hinnainfo põhineb Eesti Konjunktuuriinstituudi (EKI) ja varasemalt Kantar Emori (endine AS TNS Emor) kogutavatel andmetel. Lihatööstuse võrdluse korral toiduainetööstusega sisaldavad toiduainetööstuse andmed lisaks toiduainete tootmisele ka joogitootmise andmeid.

¹ Kogukasum = müügitulu – kulud kokku (ei ole sama mis puhaskasum)

² <http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Majandus/databasetree.asp>

Lihatöötlemissektori statistilisi näitajaid tõlgendades tuleb arvestada, et valimisse kuulub ettevõtjaid, kellel on põhitegevusele lisaks mitmeid lisategevusalasid (nt looma-, linnu- ja taimekasvatus, sööda tootmine, transporditeenused jm). Antud ülevaates on käsitletud sektori kõigi valimisse kuuluvate ettevõtjate keskmisi näitajaid, mis ei pruugi kajastada kõigi sektori ettevõtjate olukorda võrdselt, vaid näitavad valimi statistilist üldistust. Üksikute ettevõtjate näitajad võivad ülevaate keskmisest oluliselt erineda.

Lihatööstusena käsitletakse antud ülevaates üldistatuna lihatöötlemise sektori ettevõtteid, kelle põhitegevusala kood EMTAK 2008³ kohaselt on C101 (liha töötlemine ja säilitamine ning lihatoodete tootmine) sh:

- liha töötlemine ja säilitamine, k.a tapamajade tegevus⁴:
 - loomade tapmine ning liha (looma-, sea-, lamba-, lambatalle-, küüliku-, jänese-, kaameliliha jne) ettevalmistamine ja pakkimine tapamajades;
 - värske, jahutatud või külmutatud liha tootmine lihakehadena (rümpadena);
 - värske, jahutatud või külmutatud liha tootmine raietükkidena;
 - toornahkade tootmine tapamajades, k.a karvatustamine;
 - peki ja muu toidukõlbliku loomse rasva sulatamine (v.a linnurasva sulatamine);
 - loomse rupsi töötlemine;
 - kitkevilla tootmine;
- linnuliha töötlemine ja säilitamine, k.a sulgede tootmine⁵:
 - kodulindude tapmine, kitkumine ja pakkimine tapamajades;
 - värske, jahutatud või külmutatud liha tootmine raietükkidena;
 - toidukõlbliku linnurasva sulatamine;
 - sulgede ja udusulgede tootmine;
- liha- ja linnulihatoodete tootmine⁶:
 - kuivatatud, soolatud ja suitsutatud liha tootmine;
 - lihast, rupsist (k.a maksast) või verest toodete ja konservide tootmine (nt viinerid, salaami, servelaatvorstid, teevorstid, keedusingid, veri- ja maksavorstid, pasteedid, tarrendid, rulaadid);
 - inimtoiduks kõlbmatu pulbri, jahu ja graanulite tootmine lihast või rupsist; rasvakõrnete tootmine.

2017. aasta Eesti lihaturul

Veebruaris lõppes Eesti suurim toiduainetööstuse ettevõtte AS HKScan Estonia Talleggi Rannamõisa broilerifarmi renoveerimine. Investeering oli 2,2 miljoni euro suurune ning kahekümnest hoonest koosnevat farmikompleksi renoveeriti kaks aastat⁷.

³ Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator

⁴ Siia ei kuulu liha pakendamine

⁵ Siia ei kuulu liha pakendamine.

⁶ Siia ei kuulu külmutatud valmisroogade tootmine lihast ja linnulihast, lihasuppide tootmine, liha hulgikaubandus, ning liha- ja linnulihatoodete pakendamine.

⁷ Tallegg: <https://tallegg.ee/hkscan-estonia-renoveeris-eesti-suurima-broilerifarmi/>

Aprillis avas seakasvatatajatele kuuluv tulundusühistu Eesti Lihatööstus Vastse-Kuustes oma tööstuse. Tegemist on esimese ühistulise lihatööstusega Eestis.

Mais tunnistas Jaapan Eesti suu- ja sõrataudivabaks riigiks, mis viib veiseliha tootjad suure sammu võrra edasi saamaks Jaapanisse ekspordiluba⁸.

Juunis selgus, et pelmeenide tootjana tuntud AS Uvic on kohtule sisse andnud saneerimisavalduse.

Juulis otsustati liikuv seapõleti Moldovasse saata. Põletamise tulemusel saab katkusigadest tooraine, kus eraldatakse rasv ja kondijahu, mis mõlemad on toodang. Rasvast saab Tšehhis biodiisel ja kondijahu läheb Leetu energeetikasse. ASi Vireenil valmis uus külmhoone, kus saab ladustada ligi 750 tonni korjuseid ning seetõttu sigade Aafrika katku surnuid sigu enam matma ei pidanud nagu eelnevalt⁹.

Augustis otsustas Veterinaar- ja Toiduamet HKScan Estonia Loo haudejaamas toimunud tibude hukkamise asjaolude väljaselgitamiseks alustada väärteomenetluse.

Oktoobrist kannab Ahjal asuv lihatööstus Liivimaa Lihasaaduste Wabriku nime. Sortimendis on 47 toodet, mis kannavad kaubamärke Liivimaa Lihaveis ja Liivimaa Uluk, edaspidi ka Liivimaa Lammas. Käibest 80 protsenti annab liha eksport, lihatööstus plaanib hakata eksportima ka lihatooteid. Toorainena kasutatakse rohumaaveise riikliku kvaliteedikavaga liitunud mahetootjate lihaveiseliha ja Eestis ning Lätis kütitud ulukeid, plaanis on hakata kasutama ka Eestis kasvatatud mahelambaliha¹⁰.

Samuti algas oktoobris Rakvere lihakombinaadi (HKScan Estonia) tapamaja töötajate streik, millega nõuti töötasude ülevaatamist. Streik kestis kaks kuud.

Veel otsustas Euroopa Komisjon oktoobris leevendada sigade Aafrika katku kauplemispiiranguid. Selle järgi jäi suurem osa Eestist nüüd II tsooni. III tsoonis oli veel Saaremaa Laimjala, Orissaare, Pöide, Valjala ning pool Leisi valda, Pärnumaalt Audru ja Tõstamaa vald.

Novembris alustas Võrumaal Nursis tööd liikuv ehk mobiilne tapamaja. Esialgu tapetakse seal lambaid, edaspidi ka veiseid. Eesti Talupidajate Keskliidu omanduses olev tapamaja, mida Eesti Lambakasvatatajate Ühistu rendib jääb statsionaarselt Nurssi paiknema. Tapavõimsus on seal 40 lammast ja 10 veist¹¹.

Novembri lõpus ja detsembri alguses viibisid Eestis Hiina Rahvavabariigi toidu kvaliteedi järelevalve, inspeksiooni ja karantiini peadministratsiooni AQSIQ ametnikud, kes tutvusid Eesti linnulihasektori järelevalve ja ettevõtete töökorraldusega. Visiidi põhjuseks oli linnulihatootja Tallegg soov hakata Hiina turule eksportima külmutatud linnuliha. AQSIQ audiitorid jäid Eesti

⁸ Postimees <https://majandus24.postimees.ee/4099339/eesti-lihatootjad-astusid-sammu-lahemale-ja-apani-turule>

⁹ Maaleht <http://maaleht.delfi.ee/news/maamajandus/uudised/kurikuulus-liikuv-seapoleti-viiakse-moldovasse?id=78929226>; <http://maaleht.delfi.ee/news/maamajandus/uudised/ahjal-te-hakse-lihaveise-ja-ulukilihast-suupoolist?id=79996924>; <http://maaleht.delfi.ee/news/maaleht/uudised/fotod-liikuv-tapamaja-hakkas-yiimaks-ometi-toole-aga-liikumatuna?id=80337650>

¹⁰ Vt joonealust märkust nr 9.

¹¹ Vt joonealust märkust nr 9.

järelevalvesüsteemiga rahule. Hiina on hea turg, kuna kanafilee asemel eelistavad hiinlased selliseid kanatükke, mille nõudlus Eestis on väike või olematu nagu siseelundid, kanavarbad jne¹².

Rahvusvaheline lihaturg

ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) lihhinnaindeks¹³ oli 2017. aasta seisuga 170,1 punkt, tõustes eelneva aastaga võrreldes tervelt 13,9 punkti. See tõus peegeldab soodsat rahvusvahelist turusituatsiooni lihasektoris. EL-i turuolukorrast hindade osas saab põhjalikuma ülevaate Euroopa Komisjoni vaatluskeskuse veebileht¹⁴. Lihahinnaindeks kajastab nelja lihaliigi ekspordi kaalutud keskmise osakaalu maailmaturu kaubanduses. Lihaliikidest on kaetud linnuliha kahe tootega, veiseliha kolme tootega, sealihaga kolme tootega ja lambaliha ühe tootega.

Eesti lihatööstuse positsioon majanduses

Lihatöötlemise sektori moodustavad Eestis keskeltläbi 50 töötlemisettevõtet ja väikemajapidamist, millest viis suuremat tööstust annavad üle 90% kogu lihatöötlemise sektori müügitulust.

SA esialgsetel andmetel tootis lihatööstus 2017. aastal 320,4 mln euro väärtuses toodangut, mida oli 3% rohkem kui aasta varem sama perioodiga. Toodangu rahaline väärtus oli 295,5 mln euro suurune ja moodustas 2,9% töötleva tööstuse ja 17,9% toiduainetööstuse toodangust.

Viimaste SA avaldatud andmete järgi oli Eestis (2017. aasta lõpu seisuga) 250 900 veist, 289 100 siga, 85 900 tuhat lammast ja kitsa ning 2 252 700 tuhat lindu. Tapmismahud nii sigade kui veiste osas võrreldes eelnenud aastaga langesid, lammaste ja kitsede osas see näitaja suurenes.

Tegevusloaga lihakäitlemisettevõtetes tapeti 35 200 veist ning saadi 8996 tonni veiseliha. Tapetud veiste arv oli 2400 ehk 6% võrra väiksem ja liha kogus 430 tonni (5%) väiksem.

Siga tapeti 516 600 ja saadi 41 768 tonni sealihaga. Tapamaht vähenes ligi 8400 sea (2%) võrra. Sealihaga saadi 1047 tonni (2%) varasemast vähem.

Lammaste ja kitsede tapamaht oli 7100 looma, mida oli 1600 looma (29%) enam. Lamba- ja kitseliha saadi 128 tonni, mida oli 26 tonni (26%) varasemast enam.

Tabelis 1 on esitatud viimased avaldatud andmed lihatoodangu ja liha tööstustoodangu kohta aastastatistikana.

Tabel 1. Eesti liha tööstustoodangu jagunemine 2011–2016, tuhat tonni

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liha toodang kokku (tapakaalus)	80,6	78,4	79,8	80,7	83,2	77,9	74,5
Vorsttooted	36,5	34,5	33,5	30,4	29,6	31,1	..
Keeduvorst	11,9	11,5	11,3	11,2	10,0	9,5	..
Sardellid	3,5	3,4	3,3	3,3	3,2	3,4	..

¹² Pealinn <http://www.pealinn.ee/tagid/koik/eestit-kulastanud-hiina-linnulihaaudiitorid-jaid-eesti-toiduohutuse-n207897>

¹³ <http://www.fao.org/worldfoodsituati/on/foodpricesindex/en/>

¹⁴ http://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory/meat_et

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Viinerid	11,3	10,2	9,8	9,4	9,0	8,8	..
Poolsuitsuvorst	5,8	4,4	4,2	3,6	3,5	3,5	..
Täissuitsuvorst	1,0	1,0	1,3	1,6	1,7	1,8	..
Maksavorst	0,9	1,1	0,9	2,1	1,0	1,0	..
Verivorst	1,4	1,4	1,3	1,3	1,2	1,3	..
Muud vorsttooted	0,8	1,5	1,4	1,7	1,2	1,8	..

Allikas: Statistikaamet

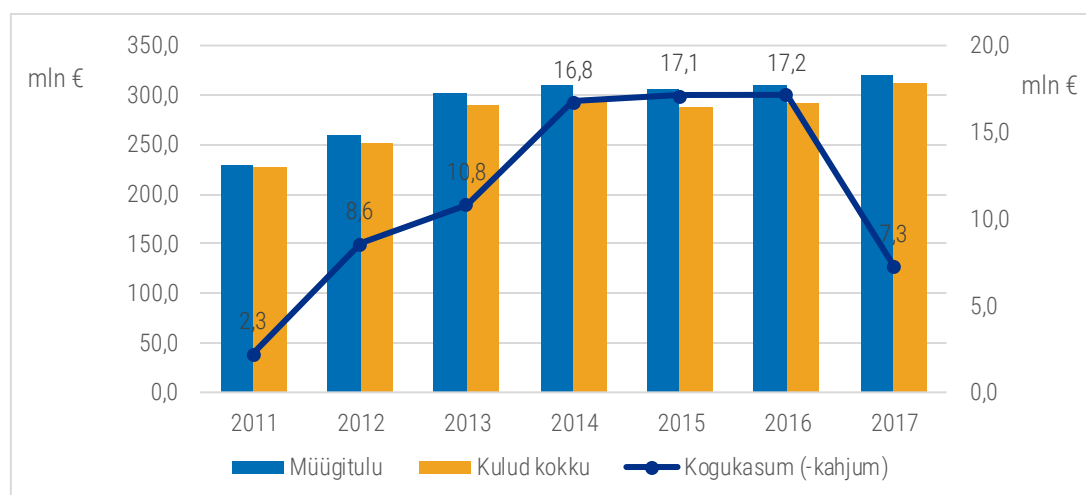
Väliskaubandus

Liha ja lihatooteid eksportis Eesti 2017. aastal kokku 56,8 mln euro väärtuses ehk käive kasvas 7,6% võrreldes 2016. aastaga. Liha ja lihatoodete ekspordi osakaal moodustas põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordis 6,9% ja vähenes aastaga 0,3-protsendipunkti. 91,9% eksporditi EL liikmesriikidesse, 8,1% kolmandatesse riikidesse. Tähtsamad kaubanduspartnerid olid Läti, Soome ja Leedu.

Imporditi 132,5 mln euro suuruse käibemahuga ning see kasvas ligi 10%. Liha ja lihatoodete impordi osakaal moodustas põllumajandussaaduste ja toidukaupade impordis 9,5%. 99,4% imporditi EL liikmesriikidest, alla 1% moodustas import kolmandatest riikidest. Tähtsamad kaubanduspartnerid olid Leedu, Poola ja Läti.

Majandusnäitajad

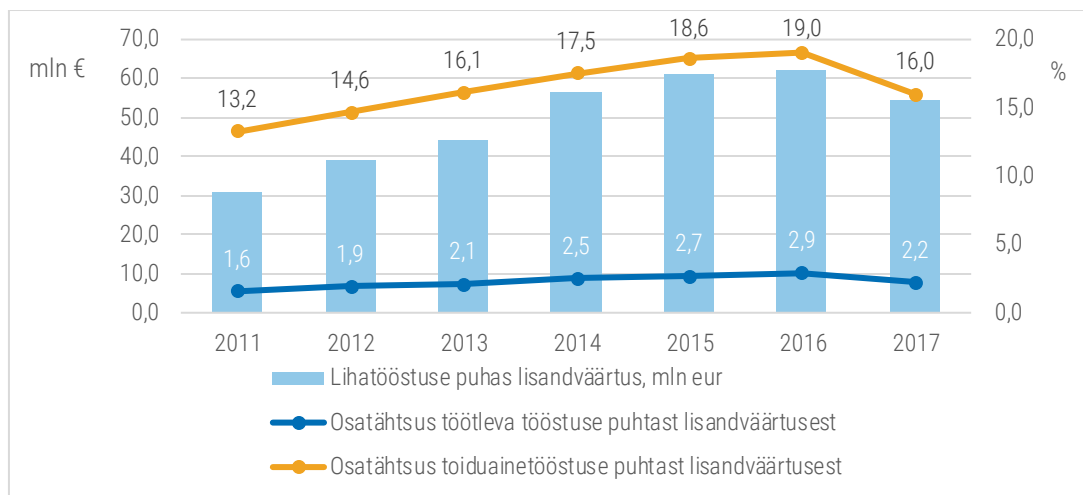
Lihatööstuse müügitulu oli 2017. aastal 320,4 mln eurot, mis oli eelmise aastaga võrreldes 3% kasvanud (joonis 1). Lihatööstuse kogukulud olid 313,1 mln eurot ning suurenesid 7% ehk kiiremas tempos kui seda tegi müügitulu. Lihatööstuse kogukasum¹ oli 7,3 mln eurot ning vähenes eelmise aastaga võrreldes 58%.

Joonis 1. Lihatööstuse müügitulu, kogukulud ja kogukasum (-kahjum) 2011–2017

Allikas: Statistikaamet

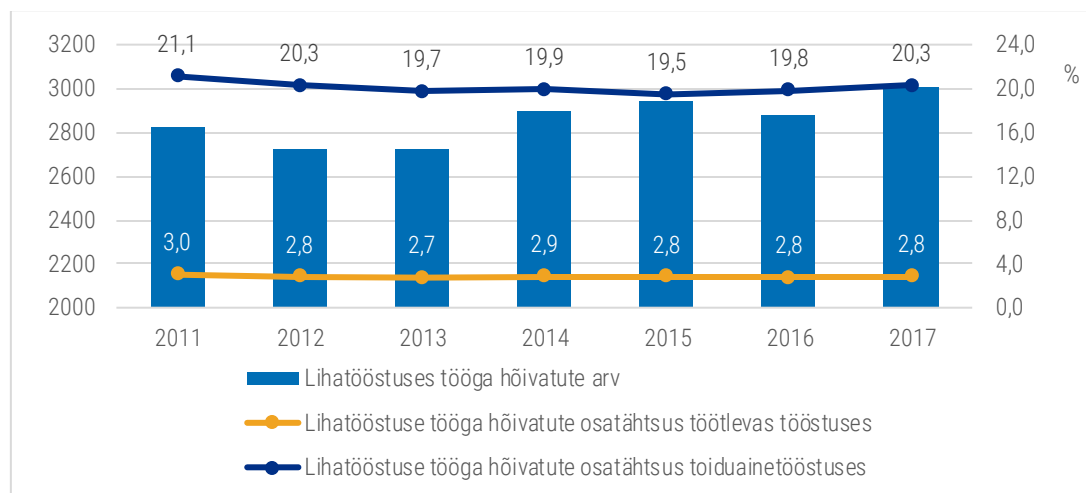
Lihatööstuse puhas lisandväärtus¹⁵ oli 54,5 mln eurot, mis oli eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 12,4% väiksem (joonis 2). Lihatööstuse tööjõukulud olid 2017. aastal 47 mln euro (+42%) suurusel ning lihatööstuse puhas lisandväärtus moodustas 2,2% töötleva tööstuse ja 16% toiduainetööstuse puhtast lisandväärtusest.

Joonis 2. Lihatööstuse puhas lisandväärtus 2011–2017

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Lihatööstuses oli keskmiselt 3005 tööga hõivatud isikut¹⁶ (joonis 3) ning seda oli 5% rohkem võrreldes varasemaga.

Joonis 3. Lihatööstuses keskmiselt tööga hõivatud isikute arv 2011–2017

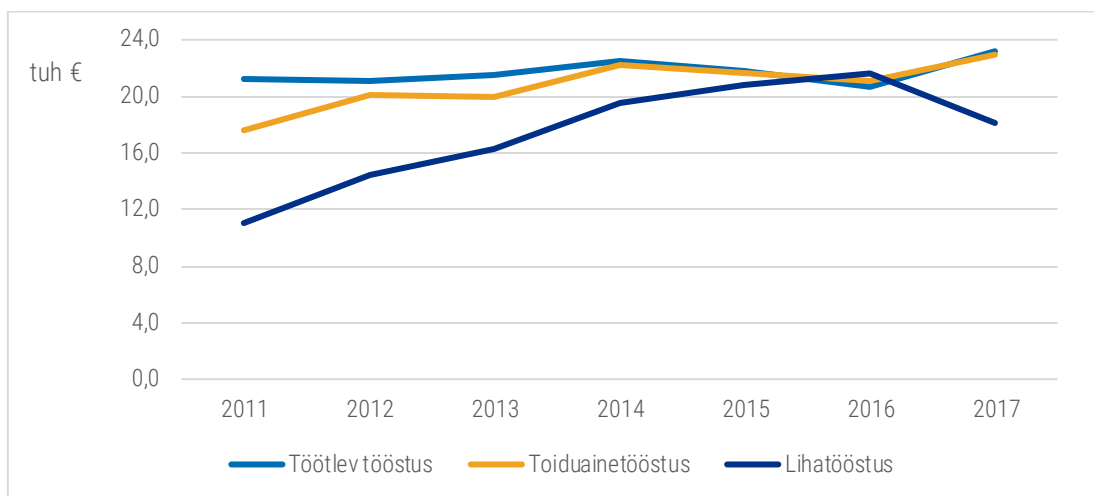
Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Tööviljakus¹⁷ hõivatu kohta puhta lisandväärtuse alusel oli 18 100 tuhande euro suurune ja eelmise aastaga võrreldes vähenes 16% (joonis 4).

¹⁵ Puhas lisandväärtus = (müügitulu – kulud kokku) + tööjõukulud

¹⁶ Tööga hõivatud isikud – kõigi ettevõttes töötavate isikute arv, olenemata töönädala pikkusest (sh omanikud ja nende tasuta töötavad pereliikmed, osaajaga töötajad, hooajatöötajad jt)

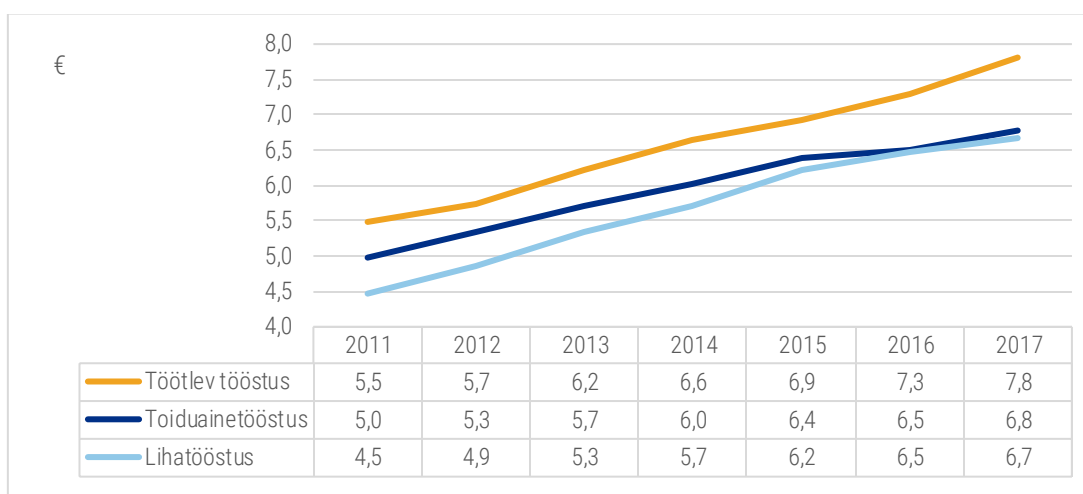
¹⁷ Tööviljakus = puhas lisandväärtus / tööga hõivatud inimeste arv

Joonis 4. Lihatööstuse töoviljakus hõivatu kohta puhta lisandväärtuse alusel 2011–2017

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Maaeluministeeriumi arvutustel oli lihatööstussektori keskmine brutotöötasu 6,7 eurot tunnis, mis oli varasema aasta sama perioodiga võrreldes 3% võrra suurem (joonis 5).

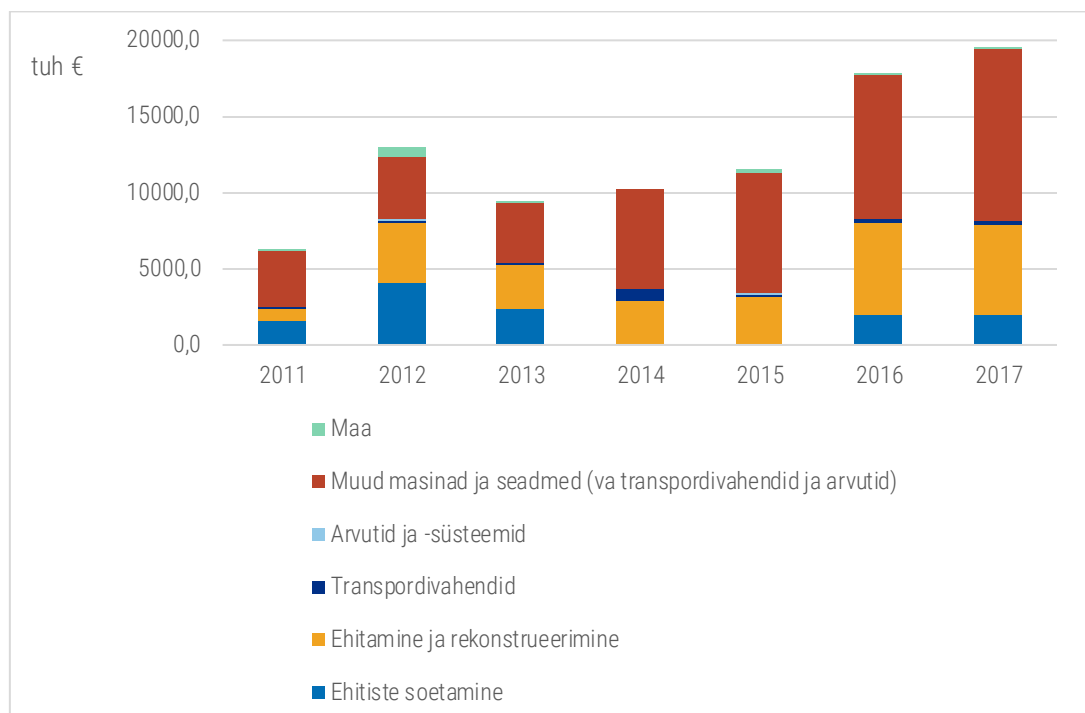

Joonis 5. Lihatööstuse keskmine bruto töötasu tunnis 2011–2017

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Investeeringud

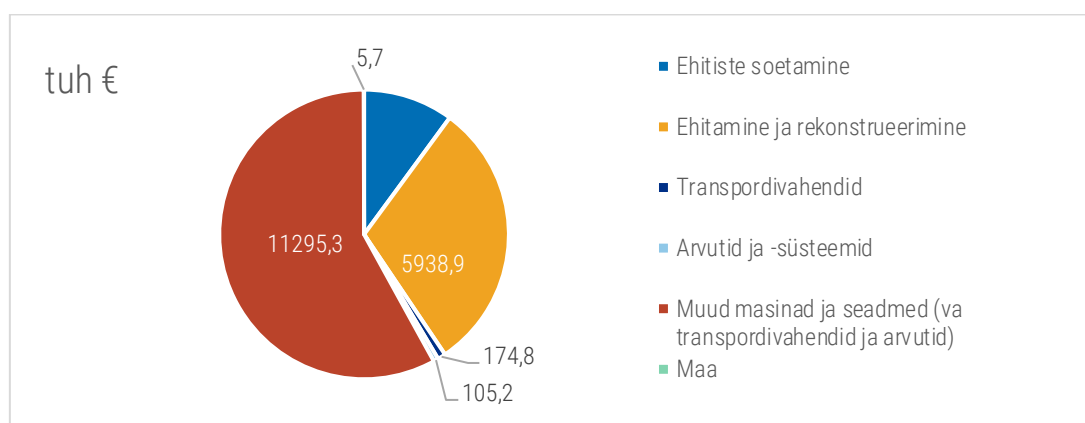
Lihatööstus investeeris 2017. aastal materiaalsesse põhivarasse kokku 19,5 mln eurot, mida oli eelnevast 16% rohkem (joonis 6).

Joonis 6. Lihatööstuse investeeringud 2011–2017

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Enim investeeriti tehnoloogiliselt poolelt masinate, seadmete ja inventari soetamiseks – kokku 11,3 mln eurot (joonis 7). Ehitamisse ja rekonstrueerimisse investeeriti 5,9 mln eurot, arvutisse ja -süsteemidesse 105 200 eurot, transpordivahenditesse 174 800 eurot ning maa ostu 5700 eurot.

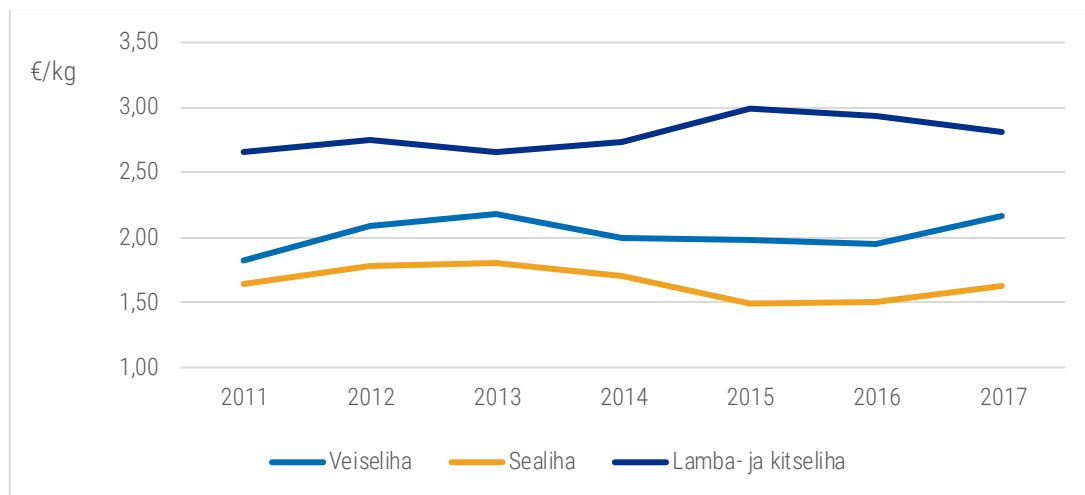
Joonis 7. Lihatööstuse investeeringud 2017. aastal

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Liha kokkuostuhind

SA andmetel sea- ja veiseliha keskmine kokkuostuhind võrreldes eelneva aastaga tõusis, ühe kilogrammi sealiha maksumus oli 2,16 eurot (+10%), veiseliha puhul 1,63 eurot (+8%). Lamba- ja

kitseliha keskmine kokkuostuhind langes ja maksis 2,82 eurot kilogramm (-4%; joonis 8).

Joonis 8. Lihade keskmine kokkuostuhind 2011–2017

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

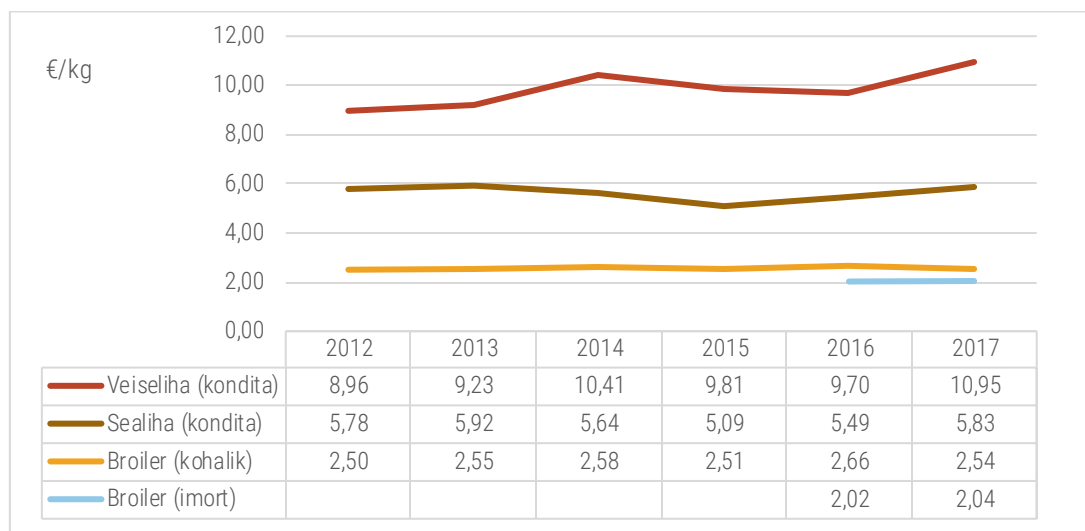
Liha ja lihatoodete jaehinnad

Varasemalt kogus liha- ja lihatoodete jaehindu Kantar Emor (endine TNS Emor), aga alates 2016. aasta jaanuarist kogub neid Eesti Konjukturiinstituut (EKI). Sellest tulenevalt võib kogutavates hinnagruppides esineda erinevusi, osade toodete hindade kogumine on küll jätkunud, aga teise tootegrupina.

Erinevate lihade kaupa ühe kilogrammi **keskmised jaehinnad** olid järgnevad (joonis 9), veiseliha 10,95 eurot (+13%), sealiha 5,83 eurot (+6%), kohalik broileriliha 2,54 eurot (-5%) ning imporditud broileriliha 2,04 eurot (+1%).

Euroopa Komisjon koondab erinevate lihade kategooriate kaupa müügihindu nii EL-i keskmise kui liikmesriikide arvestuses¹⁸.

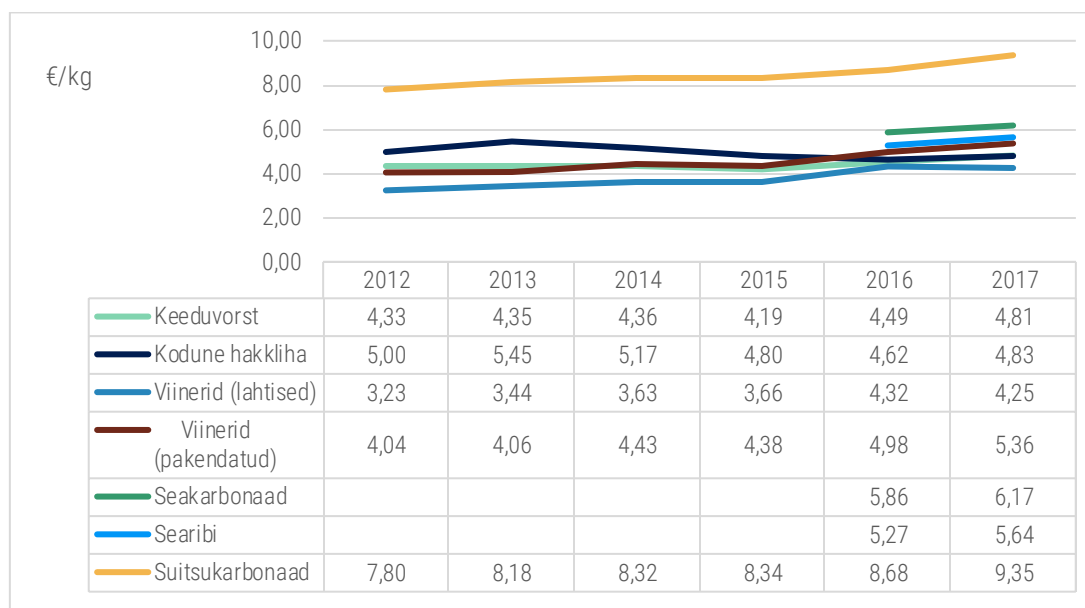
¹⁸ Euroopa Komisjoni kogutavate lihade müügihindade statistika http://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices/price-monitoring/monthly-prices/index_en.htm

Joonis 9. Lihade keskmine jahhind 2012–2017

Allikas: EKI, Kantar Emor, Maaeluministeeriumi arvutused

EKI andmetel ühe kilogrammi **lihatoodete keskmised jahinnad** Eesti müügikohtades kohta olid järgnevad (joonis 10): keeduvorst 4,81 eurot (+7%); kodune hakkliha 4,83 eurot (+5%), lahtised viinerid 4,25 eurot (-2%), pakendatud viinerid 5,36 eurot (+8%), seakarbonaad 6,17 eurot (+5%), searibi 5,64 eurot (+7%) ning suitsukarbonaad 9,35 eurot (+8%).

Joonis 10. Lihatoodete keskmised jahinnad 2012–2017

Allikas: EKI, Kantar Emor, Maaeluministeeriumi arvutused

Lihasektori andmete võrdlev tabel

Tabel 1. Olulisemad näitajad 2016. ja 2017. aasta võrdluses

Näitaja	2016	2017	Muutus (%)
Lihatoodete väärtus, mln €	286,4	295,5	+3,2
Lihatoodete eksport, mln €	51,1	53,9	+5,5
Lihatoodete import, mln €	65,0	72,0	+10,8
Majandusnäitajad			
Keskmine tööga hõivatute arv	2876	3005	+4,5
Müügitulu, mln €	310,1	320,4	+3,3
Kulud kokku, mln €	292,9	313,1	+6,9
Kogukasum (-kahjum), mln €	17,2	7,3	-57,6
Puhas lisandväärtus, mln €	62,2	54,5	-12,4
Töövõljalikus puhta lisandväärtuse alusel, tuh €	21,6	18,1	-16,2
Keskmine bruto töötasu tunnis, €	6,5	6,7	+3,1
Investeeringud materiaalsesse põhivarasse kokku, mln €	17,8	19,5	+16,1
Liha- ja lihatoodete keskmised jaehinnad			
Veiseliha (kondita), €/kg	9,70	10,95	+12,9
Sealiha (kondita), €/kg	5,49	5,83	+6,2
Broiler (kohalik), €/kg	2,66	2,54	-4,5
Broiler (import), €/kg	2,02	2,04	+1,0
Keeduvorst, €/kg	4,49	4,81	+7,1
Kodune hakkliha, €/kg	4,62	4,83	+4,5
Viinerid (lahtised), €/kg	4,32	4,25	-1,6
Viinerid (pakendatud), €/kg	4,98	5,36	+7,6
Seakarbonaad, €/kg	5,86	6,17	+5,3
Searibi, €/kg	5,27	5,64	+7,0
Suitsukarbonaad, €/kg	8,68	9,35	+7,7
Lihade keskmised kokkuostuhinnad			
Veiseliha, €/kg	1,96	2,16	+10,2
Lamba- ja kitseliha, €/kg	1,51	1,63	+7,9
Sealiha, €/kg	2,93	2,82	-3,8

Legend

pp – protsendipunkt

kasvas

kahanes

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Lihasektori andmete pikk aegrida

Tabel 2. Olulisemate näitajate aegrida 2001–2017

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tööga hõivatute arv	2190	2441	2439	2485	2501	2844	3252	2810	2978	2876	2826	2723	2724	2902	2945	2876	3005
Müügitulu, mln €	129,9	131,1	129,7	142,1	159,8	192,5	222,1	228,2	234,2	221,6	230,3	260,5	301,7	310,4	306,1	310,1	320,4
Kulud kokku, mln €	..	123,7	122,0	134,7	153,4	182,3	213	224	235,4	219,9	228	251,9	290,9	293,6	288,9	292,9	313,1
Kogukasum (-kahjum), mln €	..	7,5	7,7	7,4	6,4	10,2	9,0	4,2	-1,2	1,7	2,3	8,6	10,8	16,8	17,1	17,2	7,3
Tööjõukulud, mln eurot	11,5	13,7	14,5	16,4	17,8	23,2	30,3	31,1	31,5	29,8	28,9	30,8	33,7	39,8	44,0	45,0	47,2
Investeeringud materiaalsesse põhivarasse, mln €	6,6	14,7	13,9	10,9	13,8	11,4	14,4	22,9	7,9	11,9	6,2	13,0	9,4	10,2	11,6	16,8	19,5
Liha toodang kokku, tuh t (tapakaalus)	57,3	68,3	67,5	71,3	67,1	69,4	70,5	74,6	76,0	75,4	80,6	78,4	79,8	80,7	85,6	77,9	74,5
Liha ja -toodete ekspordi väärtus, mln €	14,8	14,2	16,7	20,4	26,5	27,3	36,4	44,6	44,0	51,6	49,1	49,5	51,1	53,9
Liha ja -toodete impordi väärtus, mln €	21,9	33,6	28,5	35,1	41,0	36,6	40,5	44,8	47,8	54,0	54,1	57,7	65,0	72,0

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused